

הלכות בציעת הפת - ב פת הבאה בכסנין ולחמניות

שוע"ר סי' קסח

ח במה דברים אמורים בלחם גמור שדרך בני אדם לקבוע סעודתו עליו, אבל מיני לחמים שיתבארו לפנינו שאין דרכם של רוב בני אדם לקבוע סעודתם עליהם, אין מברכים עליהם המוציא ובהמ"ז, רק בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש. אא"כ אוכל שיעור שאחרים רגילים לקבוע סעודה לפעמים על שיעור כזה.

ט ואלו הם מיני לחמים שאין דרכם של בני אדם לקבוע סעודתם עליהם, פת הבאה בכיסנין ולחמניות וטרוקנין וטריתא. **פת הבאה בכיסנין, יש מפרשים שהיא פת עשויה כמין כיס שממלאין אותה קודם אפייתה בדבש או בצוק"ר או שקדים או אגוזים או שאר כל מיני פירות או תבלין, אף על פי שהעיסה עצמה נילושה במים לבד ונאפת בתנור או במחבת בלא שום משקה (כגון עפ"ל פלאדי"ן או פאווי"דלא פלאדי"ן). ובכלל זה מה שעושים בפורים עיסה רחבה וכפולה וממלאים אותה בשומשמן.**

י אם המילוי הוא מדברים שדרך בני אדם לקבוע סעודה עליהם ללפת בהם את הפת כגון בשר ודגים וגבינה ... אין מילוי זה מוציא את הפת הממולאת בו מתורת לחם גמור ... ויש אומרים שאין חילוק בין מילוי פירות למילוי בשר וגבינה וכיוצא בהם ולעולם מברך בורא מיני מזונות ... והעיקר כסברא הראשונה. וירא שמים לא יאכל מהם פחות משיעור קביעת סעודה אלא בתוך הסעודה למזון ולשובע.

יא ויש מפרשים שפת הבאה בכיסנין היא פת שנלושה בדבש או בחלב וחמאה או בשומן או בשמן או במי ביצים או במי פירות ויין או בשאר משקין חוץ ממים. ואפילו עירב בה מעט מים אם הרוב הוא משאר משקין מברכין עליו בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין ג'. ואע"פ שכל המשקין אין מוציאין העיסה שנלושה בהם מתורת לחם לענין חלה, מכל מקום אין דרך בני אדם לקבוע סעודה אלא על פת שנלושה במים, לפיכך אין בה חשיבות לחם גמור לברך המוציא וברכת המזון, אלא אם כן אוכל שיעור שרוב בני אדם קובעים עליו. וכן אם עירב בה תבלין הרבה יותר ממים, אע"פ שנלושה במים לבד.

יב ויש מפרשים שפת הבאה בכיסנין היא פת שנלושה אפילו במים ואפילו אינה מתובלת ואינה ממולאת אלא שעושים אותה עוגות יבשות וכוססין אותה לתיאבון ולא כדי להשביע (שקורין קיכלי"ד).

ולענין הלכה יש להקל בדברי סופרים כדברי כולם ... וכל בעל נפש הרוצה להחמיר על עצמו לא יאכל פחות משיעור קביעת סעודה (אלא פת שנלושה במשקין או מי פירות והיא ממולאת בפירות וכיוצא בהם) כי אם בתוך הסעודה למזון ולשובע.

יג לחמניות הן **רקינין דקים** (שקורין ניבלי"ש), ובקצת מדינות אלו (בלינע"ש), הנעשים מתערובת קמח ומים בקדרה בלילה **רכה מאד** ... אותם שאין בלילתן רכה מאד, כל שאין בלילתן עבה ... אם נאפו בתנור או במחבת בלי משקה, לחם גמור הוא, ומברכין עליו המוציא אפילו לא אוכל שיעור קביעת סעודה.

סדר ברכת הנהנין פ"ב

(ה) ואלו הם מיני לחמים שאין דרך בני אדם לקבוע סעודה עליהם, לחמניות ... ופת הבאה בכיסנין. לחמניות הם מיני לחמים **דקים ורכים שהיתה בלילת הקמח במים בלילה רכה, ולא עבה כעיסת לחם גמור הנלושה ומתגלגלת בידיים, אלא כעיסת סופגנין שאי אפשר לגלגלה בידיים** ... עד שיאכל כשיעור קביעות סעודה.

(ו) ויש חולקים ... כשאינה **רכה יותר מדאי, אף שאי אפשר לגלגלה בידיים אלא טורפו בכף** ... לחם גמור הוא ומברכין עליו המוציא וברכת המזון בכזית. וכן מה שנתנו שיעור קביעות סעודה בלחמניות הוא בבליה רכה יותר מדאי. או שנעשו רקיקין דקין מאוד אחר האפייה כטריתא, ואף אם אין הבליה רכה יותר מדאי. וטוב לחוש לדבריהם שלא לאכול כי אם בתוך הסעודה.

(ז) פת הבאה בכיסנין, יש מפרשים שהיא עיסה שנלושה בחלב ... או בשאר מי פירות ... ויש חולקים על זה ואומרים שמברכין המוציא וברכת המזון על פת זו ... אלא פת הבאה בכיסנין היא פת גמורה העשויה כמין כיס וממלאין אותה קודם אפייתה במיני מתיקה כמו דבש וצוקר או שקדים ואגוזים וכיוצא בהם משאר מיני פירות או תבלין, **והמילוי הוא העיקר, כי עיקר עשייתה אינה למזון ולהשביע אלא לעדון ותענוג ומזון העיסה הוא טפל, והיה ראוי לברך על המלוי ולפטור העיסה, אלא לפי שהעיסה היא מחמשת המינים שהם הנקראים מזון אינה נעשית טפלה אל המלוי כשמתכוין לאכילתה גם כן כמו שיתבאר (בפי"ג), ולכן די לברך עליה בורא מיני מזונות ועל המחיה אבל לא המוציא וברכת המזון, עד שיאכל שיעור קביעות סעודה (שאינו העיסה היא עיקר שסועדת הלב). ואין בכלל זה עיסה הממולאת בשומשמן שעושים בפורים במדינות אלו, שאין עיקר עשייתם לעדון ותענוג אלא למזון ולהשביע.**

(ח) במה דברים אמורים כשהמלוי הוא ממיני מתיקה או מיני פירות הנאכלין לעדון ותענוג ולא למזון ולהשביע, וגם אין דרך רוב העולם ללפת בהם הפת, אבל אם המילוי הוא מבשר ודגים או גבינה שהם מיני לפתן המשביעין ... אין המילוי מוציא הפת מתורת לחם גמור ומברכין עליה המוציא וברכת המזון בכזית.